

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۲/۱۲

سید عظیم حسینی

طرح پیشنهادی جهت انکشاف اقتصادی پسا منازعه در افغانستان – قسمت ششم

۱. تاسیس شرکت های بزرگ سهامی سراسری ملی از طریق فروش سهام :

افغانستان پس از تحولات مثبت و منفی طی چهل سال گذشته، در حال حاضر بجز از فابریکات کود برق مزارشریف، فابریکات ذوب آهن و تولید برق، فاقد شرکت های بزرگ تولیدی و صنایع ثقیله میباشد، اما صنایع خفیفه با سرمایه گذاری های که از جانب سکتور خصوصی صورت گرفته و اگر حمایت دولت را با خود داشته باشد بزودی انکشاف بیشتر خواهد یافت.

شایان ذکر است که افغانستان بعد از شمولیت خویش (دسمبر ۲۰۱۵) به سازمان جهانی تجارت الی پانزده سال دیگر میتواند به هرنحوی که منافع ملی کشور ایجاب نماید در مورد رشد صنایع برنامه دقیقی را رویدست گیرد. اما الی تحریر این سطور شش سال از پیوستن افغانستان سپری شده و بعد از ۹ سال دیگر نخواهد توانست منحصیث عضو سازمان جهانی تجارت سیاست های حمایتی از صنایع ملی را عملی سازد که در آن صورت افغانستان به مشکلات و چالشهای بزرگی در جهت هموار نمودن بستر مناسب رشد صنعت مواجه خواهد شد و منحصیث یک کشور مصرفی باقی خواهد ماند. طوریکه اشاره شد افغانستان با داشتن معادن بسیار بزرگ و غنی و سایر امکانات، دارای پتانسیل بالقوه رشد و انکشاف در تمام سکتور های اقتصادی میباشد.

بمنظور ایجاد یک تغییر بنیادی و جذب سرمایه سکتور خصوصی و مردم افغانستان در سرمایه گذاری های زیر بنائی از قبیل استخراج معادن بزرگ، احداث بند های بزرگ تولید برق، بند وانهار متوسط و کوچک، احداث خطوط آهن، استخراج معادن، احداث شاهراه های بزرگ ترانزیتی به استندرد جهانی و ایجاد شرکت های مانند شرکت سهامی خط آهن افغانستان، سهامی سنگ مرمر و رخام افغانستان، شرکت سهامی برق آفتابی افغانستان، شرکت سهامی گاز افغانستان، شرکت سهامی یورانیم افغانستان، شرکت سهامی پترول افغانستان، شرکت سهامی ذوب آهن افغانستان، شرکت سهامی ذوب مس افغانستان، شرکت سهامی سمنت افغانستان، شرکت سهامی پایپ لاین افغانستان، شرکت سهامی شاهراه های افغانستان، شرکت سهامی لیتیوم افغانستان، شرکت سهامی طلای افغانستان، شرکت سهامی نقره افغانستان، شرکت سهامی تلک افغانستان، شرکت سهامی لاجورد افغانستان، شرکت سهامی زمرد افغانستان، شرکت سهامی پخته افغانستان، سهامی فلزات نادر افغانستان، شرکت سهامی برق آبی افغانستان، و غیره که بهره دهی و مثمریت اقتصادی آن بعد از ایجاد شرکتهای واکمال پروژه ها آغاز میگردد و نسبتاً

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پزوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولی

زمان گیر هم است، دولت ناگذیراست جهت ایجاد تحرک اقتصادی دست بکار شده با ایجاد شرایط خاص زمینه جلب همکاری نه تنها سکتور خصوصی بلکه سایر شهروندان را در سهمگیری وسیع و همه جانبه درین پروژه ها را مساعد سازد، طور مثال، تاسیس شرکت های بزرگ سهامی سراسری ملی را از طریق فروش سهام «به نحوه نظام مالی احداث کانال سوئز در مصر ویا کانال پانامه در کشور پانامه» که هر شهروند افغان هرگاه بخواهد، بتواند سهامدار این شرکت های بزرگ ملی باشد مورد مطالعه قرار دهد. دافغانستان بانک، وزارت های مالی، اقتصاد و صنعت و تجارت با همکاری فدراسیون اتاق های تجارت، در ایجاد و افتتاح بازار بورس و فروش سهام اقدام نمایند. البته این کار مدیریت بسیار قوی، علمی و عاری از فساد می طلبد، که بعد از مطالعه همه جانبه عندالموقع عملی گردد. درین شرکت ها، سکتور خصوصی، قاطبه ی مردم کشور از یک طرف و شرکت ها، افراد و همینطور دول خارجی از سوی دیگر میتوانند بعنوان سهامداران سهم داشته باشند و سهام را خرید و فروش نمایند. با عملی شدن این طرح به یقین و به شکل کاملاً طبیعی یک تکانه قوی و بی پیشینه در صنعتی شدن و تسریع انکشاف هدفمند کشور وارد خواهد شد و در محو بیکاری، کاهش ضریب فقر، ارتقای سطح زندگی شهروندان و در نهایت تحکیم ارزش پول افغانی و رونق اقتصادی نقش تعیین کننده را بازی خواهد کرد. درین شکی نیست که یکتعداد کشور های خارجی و شرکت های وابسته به آنها علاقمند بهره برداری از معدنیات افغانستان استند، که میتواند یک قدم مثبت بحساب آید، اما ایجاب مینماید تا دولت در زمینه از هوشیاری استفاده نموده، به "قول معروف برادر با برادر حسابش برابر" نباید افغانستان دست و پا شسته را تسلیم این کشور ها و شرکت های فراملیتی آن گردد. موضوع عقد قرارداد ها یکی از مسایل مهم و پیچیده است که نقش تعیین کننده در سرنوشت پروژه ها و حفظ منافع ملی دارد. قرارداد ها باید توسط یک گروپ خیلی زرنگ، مسلکی و کار آگاه که تجارب کافی در ترتیب چنین قرارداد های بزرگ و فراملیتی داشته باشند نهائی گردد. فراموش نباید کرد که در سطح جهانی زدوبند های جدی در تغییر شرایط قراردادها به نفع شرکت ها بزرگ و فراملیتی از طرق تطمیع، ایزاد موارد مشکوک در قراردادها و اخذ رشوت وجود دارد که اگر از جانب دولت مدیریت مسؤلانه، خردمندانه و کارشناسانه نشود عقد چنین قرارداد ها به زیان ملت تمام شده و این شرکت ها میتوانند داشته های کشور ما را طبق مواد این قرارداد ها دزدی رسمی نموده و به یغما ببرند چنانچه یک تعداد از کشورهای افریقائی در همین حلقه ای خبیثه گیر افتاده و غنایم ملی شان برباد رفته است. خوشبختانه قانون شرکت های سهامی خیلی مدرن و بروز شده مطابق نورم های بین المللی در کشور نافذ است که بروفق آن این شرکت ها میتوانند تاسیس شود. با انجام این اقدام برای نخستین بار در تاریخ افغانستان، مردم و سکتور خصوصی با دولت دست بدست هم داده در اعمار یک کشور مرفه با هم همکاری نموده تهداب یک افغانستان نوین را گذاشته میتوانند. موازی با آنچه توضیح گردید، بر مبنای تجارب جهانی و با استفاده از قرارداد های بین المللی که در بخش مربوط به معرفی گرفته میشود، جهت استفاده معقول از معادن کشور نیز میتوان این مشکل را رفع نمود و کشور را به شاهراه صنعتی شدن، انکشاف اقتصادی و ایجاد اقتصاد تولید محور و پایدار رهنمون ساخت. از سوی دیگر هرگاه قرار باشد یک تحرک بی بدیل اقتصادی با آغاز کار دولت جدید افغانستان یا امارت

اسلامی بوجود آید، ایجاب مینماید تا موازی با سایر سکتورها توجه لازم به سکتور شهرسازی و ساختمان

مبذول گردد، به این معنی که فعالیت این سکتورها به شکل هدفمند و معیاری صورت گیرد. طوری که معلوم است خوشبختانه پروژه شهر جدید کابل میتواند این نیاز را برآورده سازد. طرح ایجاد چنین پروژه های بزرگ و کلیدی در کشور های که از نظام اقتصاد بازار پیروی مینمایند توسط ویا به همکاری مستقیم بخش خصوصی صورت میگیرد، بناسهمگیری سکتور خصوصی افغانستان از طریق سرمایه گذاری های داخلی و خارجی در تطبیق و عملی ساختن پروژه ایجاد شهر جدید کابل که در نوع خود بزرگترین پروژه در افغانستان طی (30-40) سال آینده خواهد بود، نهایت ضروری و تعیین کننده تلقی میگردد. گرچه طراح و تطبیق کننده پروژه شهر جدید کابل دولت افغانستان بوده و در تعمیم آن سه اصل عمده یعنی تنظیم پالیسی و ایجاد زیر بنای حقوقی، فراهم آوری تسهیلات و نظارت بر فعالیت سکتور خصوصی رعایت خواهد شد، اما نقش و سهمگیری مستقیم سکتور خصوصی در برآورده شدن این مأمول بزرگ ملی، نهایت فراگیر، حتمی و سرنوشت ساز است. افغانستان یکی از محدود کشور های جهان میباشد که امکانات وسیعی را جهت ایجاد محیط شهری جدید در خود دارد. هرگاه برنامه ملی ایجاد شهر های جدید و توسعه شهر های موجود طرح و عملی گردد، افغانستان می تواند طی قرن بیست و یکم به جدید ترین کشور دنیا مبدل گردد. در کشور های پیشرفته جهان در حال حاضر به علت عدم توانایی تغییر بنیادی در شهر های انکشاف یافته آن، ایجاد یک محیط شهری کاملاً جدید مقدور نمی باشد، با در نظر داشت سعی و تلاش کشور های پیشرفته جهان، آنچه مقدور می نماید، فقط ایجاد شهرک های اقماری کوچک (آنهم در صورت موجودیت زمین) ویا هم تخریب و تعمیر دوباره شهر ها می باشد. پروژه تخریب و تعمیر مستلزم منابع گزاف مالی می باشد درحالیکه ایجاد شهر جدید منابع مالی یک بر پنجم تخریب و تعمیر مجدد یک شهر را احتوا می دارد. این امر بس مهم با همکاری متقابل دولت و سکتور خصوصی که میتواند در چوکات پروگرام مشارکت عامه(دولتی) - خصوصی (Public Private Partnership) و استفاده کننده گان نهائی (متقاضیان یا خریداران) صورت گیرد زمینه رشد و انکشاف فعالیت های تولیدی کشور را در عرصه های مختلف هرچه بیشتر میسر خواهد ساخت.

(باقی دارد)